

Robert Wolański

Uniwersytet Warszawski
Wydział Zarządzania
e-mail : rwolanski@wz.uw.edu.pl

Unikanie i uchylanie się od opodatkowania w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw – przyczyny, specyfika, skutki

Kody JEL: M21

Słowa kluczowe: MSP, unikanie, uchylanie, opodatkowanie

Streszczenie. Przedmiotem artykułu są zjawiska unikania i uchylania się od opodatkowania występujące u mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MSP). Celem opracowania jest określenie specyfiki sektora MSP w zakresie tych dwóch postaw, przyczyn oraz sposobów tych postaw oraz skutków takich działań. Dla realizacji celu, jako metody badawcze, wykorzystano analizę dostępnej literatury oraz badań pilotażowych MSP dotyczących unikania i uchylania się od opodatkowania. Za wynik tej analizy należy przyjąć potwierdzenie następujących tez: 1) wysoka skala występowania uchylania się od opodatkowania w sektorze MSP, natomiast niska skala unikania od opodatkowania; 2) istnieją zasadnicze różnice pomiędzy sektorem MSP a dużymi przedsiębiorstwami w zakresie przyczyn, sposobów i skutków unikania bądź uchylania się od opodatkowania; 3) brak wiedzy MSP na temat skutków omawianych postaw.

Wprowadzenie

Dążenie podatników do redukcji lub całkowitego zniwelowania obciążeń podatkowych jest zjawiskiem naturalnym, gdyż celem racjonalnie zachowującego się podatnika, zwłaszcza będącego przedsiębiorcą, jest maksymalizacja zysku przy jednoczesnej minimalizacji strat (Kuźniacki, 2012, s. 31). Takie zachowania przedsiębiorców prowadzą do zwiększenia zasobów środków finansowych podatników, co może być wykorzystane w pierwszej kolejności do zachowania bieżącej płynności finansowej, a następnie do

inwestowania (Brzeziński, 2003, s. 67). Wśród przedsiębiorców taka postawa w równiej mierze dotyczy dużych podmiotów, jak i sektora MSP.

Zgodnie z art. 84 Konstytucji RP, każdy jest zobowiązany do ponoszenia danin publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie. Około 90% wpływów do budżetu pochodzi właśnie z podatków. Mając powyższe na względzie, jest oczywiste, że państwo strzeże należnych sobie dochodów z podatków. Interesy fiskalne państwa powodują podejmowanie działań ograniczających zjawiska unikania i uchylania się od opodatkowania.

Biorąc pod uwagę przeciwstawne stanowiska państwa i podatników w zakresie ponoszenia danin publicznych, za ważny temat należy przyjąć określenie przyczyn unikania i uchylania się od opodatkowania, sposobów ich realizowania oraz skutków tych zjawisk. Ma to szczególne znaczenie w odniesieniu do MSP, gdyż badania i literatura przedmiotu w zakresie omawianych zjawisk dotyczą ogółu przedsiębiorstw. Brakuje opracowań analizujących sektor MSP.

Celem artykułu jest określenie specyfiki sektora MSP w zakresie unikania i uchylania się od opodatkowania, przyczyn tych postaw oraz skutków takich działań.

Dla realizacji celu, jako metody badawcze, wykorzystano analizę:

- dostępnej literatury,
- badań pilotażowych MSP dotyczących unikania i uchylania się od opodatkowania.

Badania pilotażowe były realizowane techniką wywiadów bezpośrednich przez autora artykułu wśród 10 mikroprzedsiębiorstw z siedzibą w Warszawie w lutym i marcu 2018 roku.

1. Formy obniżania obciążeń podatkowych

Prowadzenie działalności gospodarczej niesie za sobą konieczność spełnienia wielu wymogów, wśród których jest ponoszenie ciężaru podatków. Zasada wolności gospodarczej¹ mówi jednak, że każdy ma prawo sam ustalać rodzaj prowadzonej działalności, jej zakres, sposób prowadzenia. Można stąd wysnuć wniosek, że każdy przedsiębiorca tak może kształtować swoje sprawy, aby związane z nimi obciążenia podatkowe były jak najniższe (Larkins, 1991, s. 472). Istnieje zasada wolności unikania opodatkowania, która mówi, że każdy ma prawo tak kształtować okoliczności faktyczne, aby nie stanowiły one urzeczywistnienia normatywnego stanu faktycznego, z którym ustawa wiąże opodatkowanie. Unikanie podatku przez nadużycie możliwości kształtowania stosunku prawnego stanowi jednak przekroczenie granic wolności unikania opodatkowania (Karwat, 2002, s. 34).

Prowadzenie działalności gospodarczej ma miejsce w określonym porządku prawnym i musi ten porządek respektować. Obniżenie obciążeń podatkowych może zatem odbywać się w pewnych granicach, określonych przez przepisy prawa podatkowego. Oznacza pewien kompromis pomiędzy interesem podatnika a interesem państwa.

¹ Art. 6 ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz. U. z 2017, poz. 2168 z późn. zm.).

Działania podatników zmierzające do obniżenia obciążeń podatkowych przybierają różną formę, wśród których można wyróżnić (Brzeziński, 1996, s. 9):

- oszczędzanie podatkowe,
- planowanie podatkowe,
- unikanie opodatkowania,
- uchylanie się od opodatkowania.

Oszczędzanie podatkowe to powstrzymanie się od działań, które zwiększyłyby ciężar podatku (Gaudemet, Molinier, 2000, s. 585). Są to działania obojętne z punktu widzenia prawa podatkowego, powodujące jedynie obniżenie płaconych podatków, np. ograniczenie zakresu prowadzonej działalności. Jest bierną formą ucieczki od podatku, podatnik nie poszukuje korzystnych dla siebie rozwiązań podatkowych.

Planowanie podatkowe to prowadzenie interesów majątkowych w sposób umożliwiający wykorzystanie prawnie dopuszczalnych możliwości minimalizacji obciążenia podatkowego (Brzeziński, 1996, s. 10). Podatnik wykorzystuje rozwiązania podatkowe, których zastosowanie nie rodzi obowiązku zapłaty podatku, w tym przede wszystkim zwolnienia i ulgi podatkowe.

Unikanie opodatkowania to niedopuszczalne obniżenie obciążenia podatkowego, podjęte za pomocą legalnych środków. Zdarzenie, objęte co do zasady zobowiązaniem podatkowym, zostaje przez podatnika – przy odpowiednim wykorzystaniu istniejących regulacji prawnych – tak zrealizowane, że ciężar podatku zostaje znacznie ograniczony lub w ogóle nie występuje. Podstawowe znaczenie ma tutaj motyw działania – celem jest zaoszczędzenie na podatku, a nie przyczyny gospodarcze lub osobiste, które występowały przy oszczędzaniu lub planowaniu podatkowym. Jest formą ucieczki przed podatkiem i z zasady wiąże się z działaniem organów skarbowych przeciwdziałających temu zjawisku.

Unikanie opodatkowania polega na redukowaniu w sztuczny sposób odpowiedzialności podatkowej, aż wysokość podatku osiągnie najniższy możliwy poziom. Wśród przykładów działań o charakterze unikania opodatkowania można wyróżnić cieką kapitalizację (udzielanie pożyczek spółce przez jej wspólników, zamiast zwiększenia kapitału zakładowego), dokonywanie płatności za towary i usługi w formie pożyczek, wykorzystanie współwłasności i przerzucanie dochodów.

Unikanie opodatkowania można szeroko rozpatrywać w kontekście międzynarodowym. Przez międzynarodowe unikanie opodatkowania rozumiemy redukcję zobowiązań podatkowych w wyniku wykorzystania legalnych metod związanych z przepływem lub jego brakiem przez granice osób lub kapitału (Wisselink, 1997, s. 29). W związku z tym można wyróżnić cztery rodzaje metod międzynarodowego unikania opodatkowania (Wisselink, 1997, s. 60 i n.):

- przepływ osób i przepływ kapitału – zmiana siedziby połączona z przeniesieniem źródeł dochodu lub majątku,
- przepływ osób i brak przepływu kapitału – zmiana siedziby bez przeniesienia źródeł dochodu lub majątku,

- brak przepływu osób i przepływ kapitału – przeniesienie źródeł dochodu lub majątku bez zmiany siedziby,
- brak przepływu osób i brak przepływu kapitału – jedynie czasowa zmiana siedziby.

Metody te są wykorzystywane przede wszystkim poprzez korzystanie z oaz podatkowych oraz zastosowanie umów o unikaniu podwójnego opodatkowania.

Uchylanie się od podatków to bezpośrednie łamanie prawa podatkowego, działanie nielegalne, sprzeczne z prawem podatkowym. Uchylanie się od podatków polega na obejściu podatków przez oszustwo, zatajenie, wprowadzenie w błąd. Identyfikowane jest przez karalność takich czynów, gdyż najczęściej przy uchylaniu powstaje zobowiązanie podatkowe, natomiast nie jest płacony podatek. W związku z tym kwalifikowane jest jako przestępstwo, w odróżnieniu od omówionych wcześniej metod. Uchylanie się od opodatkowania dotyczy legalnie uzyskanego dochodu i polega na jego zatajeniu, niewykazaniu wszystkich dochodów, niezgłoszeniu źródeł dochodu.

Uchylając się od opodatkowania, podatnik wykorzystuje dla własnej korzyści błędne przekonanie organu podatkowego, że obowiązek podatkowy w ogóle nie powstał (Wardak, 2014, s. 52).

2. Unikanie i uchylanie się od opodatkowania w sektorze mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w świetle badań pilotażowych

Autor artykułu przeprowadził badanie pilotażowe wśród 10 przedsiębiorstw z siedzibą w Warszawie, zatrudniających od 0 do 10 osób, działających w branży motoryzacyjnej. Badanie dotyczyło zakresu unikania i uchylania się od opodatkowania, przyczyn, motywów takich działań, perspektyw na przyszłość. Badanie przeprowadzono w formie wywiadów bezpośrednich. Przedsiębiorstwa zostały wybrane z jednej branży – wywiady przeprowadzono, gdy właściciel firmy zgodził się na wzięcie w nim udziału. Badane przedsiębiorstwa działały samodzielnie.

Trzy badane przedsiębiorstwa prowadziły działalność w pełni zgodną z wymogami prawa podatkowego, nie stosując żadnych rozwiązań związanych z unikaniem czy uchylaniem się od opodatkowania. Pozostałe siedem przedsiębiorstw uchylało się od opodatkowania, natomiast żadne z nich nie stosowało rozwiązań wchodzących w zakres unikania opodatkowania. Taki stan rzeczy wynika z tego, że unikanie opodatkowania wymaga skomplikowanych rozwiązań podatkowych, na które niewielkie przedsiębiorstwa nie są przygotowane.

Przedsiębiorstwa, które działały w pełni zgodnie z prawem podatkowym, wskazały na następujące przyczyny odrzucenia unikania i uchylania się od opodatkowania:

- posiadanie uprawnień bycia przedstawicielem znanej firmy w branży – 2 z 3 przedsiębiorstw,
- światopogląd (wartości religijne, moralne) – 2 z 3 przedsiębiorstw,

- dbanie o interes finansowy państwa – 0 z 3 przedsiębiorstw,
- niebezpieczeństwo wykrycia proceduru (kontrola, kary) – 1 z 3 przedsiębiorstw,
- zachowanie konkurencji – 1 z 3 przedsiębiorstw.

Jak pokazują powyższe wyniki, największe znaczenie mają wymogi stawiane przez kluczowe firmy z branży, które oczekują w pełni przejrzystego działania swoich przedstawicieli oraz uczciwość właściciela MSP.

Z kolei siedem przedsiębiorstw, które stosowały uchylanie się od opodatkowania, wskazało na następujące motywy takiego postępowania:

- uzyskanie korzyści finansowych – 7 z 7 przedsiębiorstw,
- postawa innych konkurujących firm – 7 z 7 przedsiębiorstw,
- brak zaufania do działań państwa – 4 z 7 przedsiębiorstw,
- efektywniejsze wykorzystanie uzyskanych środków – 5 z 7 przedsiębiorstw,
- przyzwyczajenie, takie samo postępowanie od wielu lat – 5 z 7 przedsiębiorstw,
- przyzwolenie społeczne na takie działania – 5 z 7 przedsiębiorstw.

Dla większości badanych firm istnieje wiele podstaw uchylania się od opodatkowania, jako główne wskazywane są korzyści finansowe i postawa innych firm. Badane przedsiębiorstwa uważają, że firmy z konkurencji tak samo postępują, zatem dla zachowania konkurencyjności nie widzą innej alternatywy.

Siedem przedsiębiorstw, które stosowały uchylanie się od opodatkowania, wskazało na następujące sposoby jego realizacji:

- niewydawanie faktur lub paragonów – 7 z 7 przedsiębiorstw,
- obniżanie kwot na fakturach sprzedaży – 2 z 7 przedsiębiorstw,
- zatrudnianie pracowników bez umowy – 5 z 7 przedsiębiorstw,
- podawanie w deklaracjach nieprawdziwych danych – 0 z 7 przedsiębiorstw,
- zawyżanie kosztów prowadzenia działalności – 0 z 7 przedsiębiorstw.

Biorąc pod uwagę, że wszystkie przedsiębiorstwa jako podstawową metodę uchylania się od opodatkowania wskazały niewydawanie faktur lub paragonów, poproszono o oszacowanie odsetka niewydanych faktur lub paragonów. Odpowiedzi przedstawiały się następująco:

- ponad 80% faktur lub paragonów – 5 z 7 przedsiębiorstw,
- 60–80% faktur lub paragonów – 1 z 7 przedsiębiorstw,
- 40–60% faktur lub paragonów – 1 z 7 przedsiębiorstw.

Wyniki te świadczą o bardzo dużej skali nadużyć podatkowych w badanych przedsiębiorstwach. Jednocześnie pokazują, że najmniejsze przedsiębiorstwa stosują najprostsze metody prowadzące do obniżenia płaconego podatku. Postępują w ten sposób, gdyż widzą przyzwolenie społeczne na to – generalnie nie zdarza się, aby klienci żądali wydania paragonu lub faktury. Takie stanowisko obrazują odpowiedzi na pytanie, czy przedsiębiorstwa obawiają się konsekwencji za stosowane nadużycia podatkowe. Otóż wszystkie firmy odpowiedziały, że się nie obawiają, ponieważ:

- klienci nie proszą o paragony czy faktury – 7 z 7 przedsiębiorstw,
- zawsze tak postępowali i nic się nie stało – 5 z 7 przedsiębiorstw,

- sądzą, że taka sytuacja po prostu istnieje na rynku – 4 z 7 przedsiębiorstw,
- nie wierzą w skuteczność działań kontrolnych państwa – 4 z 7 przedsiębiorstw.

Kolejnym zagadnieniem objętym badaniem było określenie, w zakresie jakich podatków przedsiębiorstwa dopuszczają się uchylania od opodatkowania. Wskazania były następujące:

- podatek od towarów i usług – 7 z 7 przedsiębiorstw,
- podatek dochodowy – 7 z 7 przedsiębiorstw,
- podatek od nieruchomości – 0 z 7 przedsiębiorstw.

Biorąc pod uwagę sposoby uchylania się od opodatkowania, skutkuje to głównie zaniżeniem podatku dochodowego i podatku od towarów i usług, stąd przedsiębiorstwa wskazały na te dwa podatki.

Poproszono przedsiębiorstwa o wskazanie, czy w następnych latach również zamierzają uchylać się od opodatkowania. Wszystkie firmy wskazały, że nie zamierzają nic w swoim zachowaniu zmieniać, z następujących powodów:

- konieczność bycia konkurencyjnym (utrzymanie się na rynku) – 7 z 7 przedsiębiorstw,
- zaoszczędzone pieniądze potrzebne do funkcjonowania firmy – 7 z 7 przedsiębiorstw,
- przyzwyczajenie, trudność zmiany postawy – 5 z 7 przedsiębiorstw,
- uważają sytuację za normalną – 4 z 7 przedsiębiorstw.

Celem uchylania się od opodatkowania są głównie korzyści finansowe. Przedsiębiorstwa nie widzą innej drogi uzyskania tych korzyści oraz boją się o swoją egzystencję, gdyby te środki stracili. Zadano również pytanie, jakie działania państwa skłoniłyby do uczciwego spełniania obowiązków podatkowych:

- trudno powiedzieć, czy takie działania są możliwe – 7 z 7 przedsiębiorstw,
- niewielkie obniżenie stawki podatku VAT – 0 z 7 przedsiębiorstw,
- znaczne obniżenie stawki podatku VAT – 3 z 7 przedsiębiorstw,
- niewielkie obniżenie stawki podatku dochodowego – 0 z 7 przedsiębiorstw,
- znaczne obniżenie stawki podatku dochodowego – 3 z 7 przedsiębiorstw,
- wprowadzenie dotkliwych kar za nadużycia podatkowe – 1 z 7 przedsiębiorstw.

Na uwagę zasługuje to, że przedsiębiorstwa nie wierzą, aby państwo wprowadziło rozwiązania zachęcające do płacenia podatków. Powyższe wyniki pokazują, że obniżenie wysokości podatków może przyczynić się do zmniejszenia szarej strefy, ale tylko w przypadku znacznej obniżki stawek podatkowych. Ponadto dotkliwe kary mogą nie skłonić przedsiębiorstw do wywiązywania się z obowiązków podatkowych. Firmy nie obawiają się kar, gdyż mają przyzwolenie społeczne na zachowania niezgodne z prawem.

Ostatnim zagadnieniem objętym badaniem były skutki uchylania się od opodatkowania. Poproszono przedsiębiorstwa, aby wskazały takie skutki, jednak nie były w stanie ich wymienić samodzielnie, natomiast z podanych, możliwych odpowiedzi wybierały następujące:

- zaburzenie konkurencji na rynku – 0 z 7 przedsiębiorstw,

- uszczuplenie środków publicznych – 7 z 7 przedsiębiorstw,
 - generowanie kosztów publicznych np. więcej kontroli – 0 z 7 przedsiębiorstw.
- Generalnie najmniejsze podmioty nie zauważają skutków swojej postawy.

3. Specyfika mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie przyczyn, sposobów oraz skutków unikania i uchylania się od opodatkowania

W literaturze przedmiotu szeroko są opisane przyczyny unikania i uchylania się od opodatkowania, sposoby takich zachowań wśród przedsiębiorstw oraz skutki takich działań (por. Głuchowski, 1996; Lipowski, 2002; Gomułowicz, Mączyński, 2016). Tematy te są poruszane w odniesieniu do ogółu przedsiębiorstw, natomiast nie są analizowane w odniesieniu do mikro, małych i średnich firm. Sektor MSP różni się w tych kwestiach w stosunku do ogółu przedsiębiorstw, co prezentują wyżej przedstawione wyniki badań pilotażowych.

Przyczyny unikania lub uchylania się od opodatkowania w sektorze MSP najczęściej są bardzo prozaiczne, wynikają z zaszczości historycznych, porównywania się z innymi przedsiębiorstwami, sytuacji na rynku, podejścia właściciela firmy. Przyczyny historyczne to skutek poprzedniego systemu gospodarczego, w którym oszukiwanie państwa było wręcz czymś normalnym. Niestety część MSP nadal wykorzystuje takie podejście. Nadużycia wśród innych przedsiębiorstw, w szczególności będących konkurentami, skłaniają do takiej samej postawy inne firmy. W takiej sytuacji, aby zachować konkurencyjność właściciel firmy decyduje się na podobne posunięcia. W odróżnieniu od wielu dużych firm – w przypadku MSP – nie są to działania, które można zakwalifikować jako sposób optymalizacji podatkowej. Są to proste rozwiązania, pozwalające uzyskać korzyść finansową.

W kontekście sposobów unikania i uchylania się od opodatkowania należy zwrócić uwagę na następujące kwestie.

Szeroko wśród przedsiębiorstw są wykorzystywane międzynarodowe rozwiązania prowadzące do unikania opodatkowania – umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania oraz oazy podatkowe. Rozwiązania te są wykorzystywane głównie przez duże przedsiębiorstwa, z uwagi na wymogi, jakie trzeba spełnić, aby z nich skorzystać. Wśród MSP nie przeprowadzają skomplikowanych operacji finansowych o charakterze międzynarodowym. Jeżeli istnieją, dotyczą MSP w grupie przedsiębiorstw powiązanych.

Wiele MSP stosuje proste metody prowadzące do unikania czy uchylania się od opodatkowania. Jest to przede wszystkim działalność w szarej strefie, przejawiająca się niewydawaniem paragonów czy faktur, w konsekwencji obniżaniem skali swojej działalności. Zatajenie części rozmiarów działalności to dosyć częsty sposób uchylania się od opodatkowania wśród MSP.

Skutki takich działań przez wiele firm z sektora MSP w ogóle nie są brane pod uwagę. Właściciele firm patrzą tylko przez pryzmat własnego interesu. Kwestia bezpieczeństwa finansowego państwa jest poza zainteresowaniami przedstawicieli MSP, jako zagadnienie odległe i pomijane.

Ponadto MSP generalnie nie zdają sobie sprawy, na jakie konsekwencje się narażają uchylając się od opodatkowania. Nie dopuszczają wręcz sytuacji, jakoby ich proceder został ujawniony. Nie mają wiedzy na temat grożących im kar. Uważają, że istnieje przyzwolenie społeczne na takie zachowania. Argumentują, że lepiej wykorzystają zaoszczędzone pieniądze niż by to zrobiły instytucje państwa.

Podsumowanie

Analiza literatury oraz wyniki przeprowadzonych badań pilotażowych pozwalają na przedstawienie następujących wniosków:

1. Istnieją zasadnicze różnice pomiędzy sektorem MSP a dużymi przedsiębiorstwami w zakresie przyczyn, sposobów i skutków unikania bądź uchylania się od opodatkowania. Przyczyny unikania lub uchylania się od opodatkowania w sektorze MSP najczęściej są bardzo prozaiczne, wynikają z zaszłości historycznych, porównywania się do innych przedsiębiorstw, sytuacji na rynku, podejścia właściciela firmy. W kontekście sposobów MSP stosują proste metody prowadzące do unikania czy uchylania się od opodatkowania, międzynarodowe rozwiązania nie są generalnie wykorzystywane. Skutki takich działań przez wiele firm z sektora MSP w ogóle nie są brane pod uwagę.
2. W sektorze MSP w dużym stopniu występuje uchylanie się od opodatkowania, natomiast w małym – unikanie opodatkowania. Taka sytuacja wynika z tego, że unikanie opodatkowania wymaga skomplikowanych rozwiązań podatkowych, na które niewielkie przedsiębiorstwa nie są przygotowane.
3. Brak wiedzy MSP na temat skutków unikania i uchylania się od opodatkowania. Ujawnienie takiej postawy, nałożenie kar wydają się dla MSP wręcz nierealne.

Bibliografia

- Brzeziński, B. (1996). *Anglosaskie doktryny orzecznicze dotyczące unikania opodatkowania*. Toruń: UMK.
- Brzeziński, B. (2003). *Wstęp do nauki prawa podatkowego*. Toruń: TNOiK.
- Gaudemet, P.M., Molinier, P. (2000). *Finanse publiczne*. Warszawa: PWE.
- Głuchowski, J. (1996). *Oazy podatkowe*. Warszawa: Dom Wydawniczy ABC.
- Gomułowicz, A., Mączyński, D. (2016). *Podatki i prawo podatkowe*. Warszawa: LexisNexis.
- Karwat, P. (2002). *Obejście prawa podatkowego*. Warszawa: Dom Wydawniczy ABC.

- Kuźniacki, B. (2012). Skuteczność polskich ogólnych norm podatkowopravných jako narzędzi potencjalnie służących zwalczaniu unikania opodatkowania przez wykorzystanie kontrolowanych spółek zagranicznych. *Toruński Rocznik Podatkowy*, 30–59.
- Larkins, E.R. (1991). Multinationals and their Quest for the Good Tax Haven: Taxes are but One, Albeit an Important, Consideration. *International Lawyer*, 25, 471–487.
- Lipowski, T. (2002). *Raje podatkowe – charakterystyka i sposoby wykorzystywania*. Gdańsk: Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr.
- Wardak, Z. (2014). *Karnoskarbowa i kryminologiczna problematyka oszustwa podatkowego*. Łódź: Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego.
- Wisselink, M.A. (1997). Part II: Methods of International Tax Avoidance, International Tax Avoidance: Vol. A – General and Conceptual Material. Kluwer, Deventer: Rotterdam Institute for Fiscal Studies.

TAX AVOIDANCE AND TAX EVASION IN THE SECTOR OF SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES – REASONS, SPECIFICITY, EFFECTS

Keywords: SMEs, avoidance, evasion, taxation

Summary. The article discusses the problem of the tax avoidance and tax evasion in the sector of micro, small and medium-sized enterprises (SMEs). The purpose of this article is to determine the specificity of the SME sector in terms of these two attitudes, the reasons and methods of these attitudes and the effects of such actions. To realize the purpose of article, as a research method, used the analysis of available literature and pilot research of SMEs concerning with tax avoidance and tax evasion. As the result of the article is the verification of following thesis: 1) high scale of occurrence of tax evasion in the SME sector, whereas the low scale of tax avoidance; 2) there are major differences between the SME sector and large enterprises regarding the reasons, ways and effects of tax avoidance and tax evasion; 3) lack of knowledge of SMEs on the effects of the attitudes discussed.

Translated by Robert Wolański

Cytowanie

Wolański, R. (2018). Unikanie i uchylanie się od opodatkowania w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw – przyczyny, specyfika, skutki. *Ekonomiczne Problemy Usług*, 3 (132), 139–147. DOI: 10.18276/epu.2018.132-12.